

140.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 740 8° (LN 1159)

BOX

Nº 740.

Al. Tuschet fecit

2 LN 1159

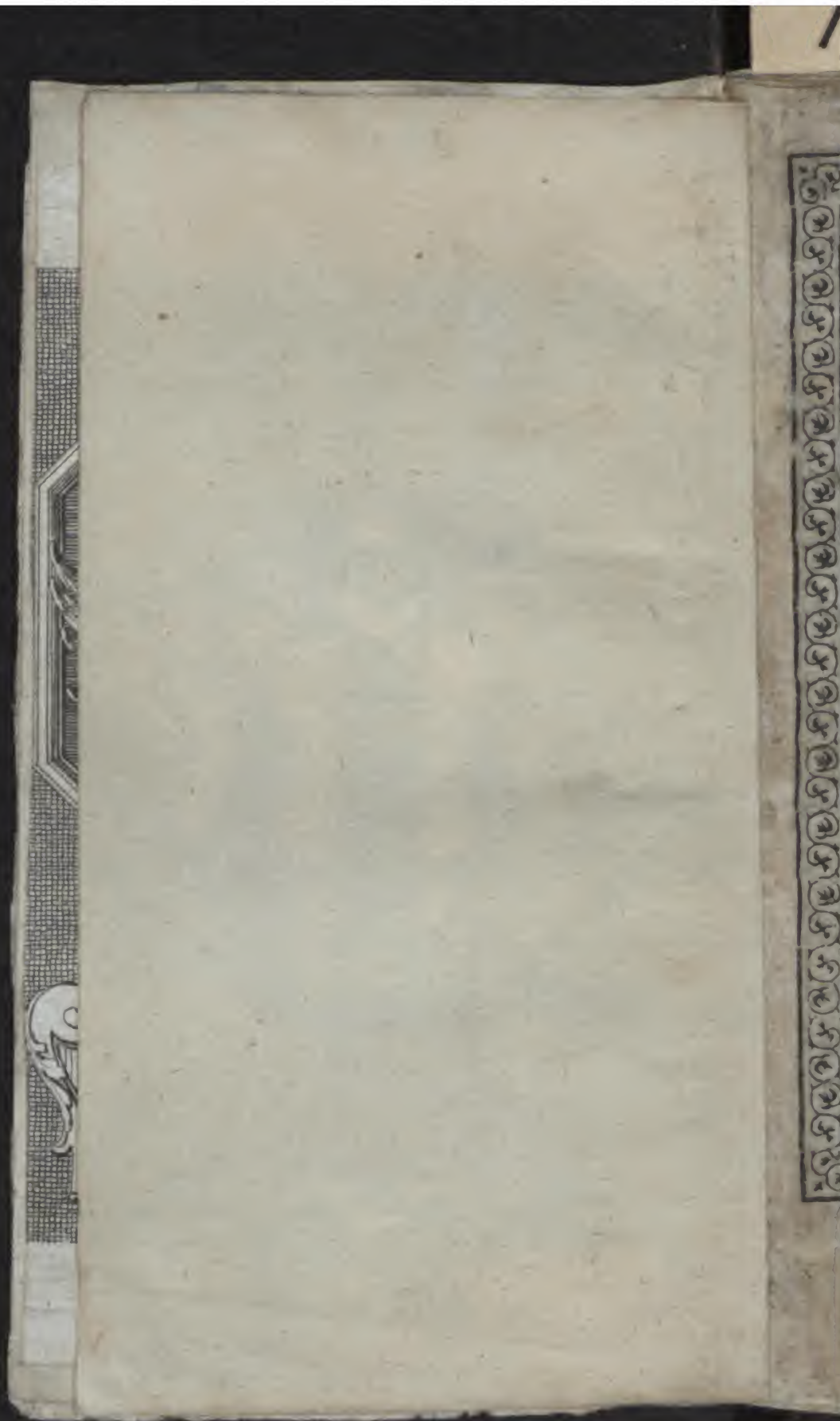
M

140.

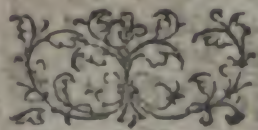

Ith Allmiindelige
Scrifftemaal och be-
 kendelse/ vdi vor Herres
 Hellige Buds
 ord.

Vsset paa Danske/
 vdaß Phillippi Melanctho-
 nis Herlige oc mercklige
 Bog / som kallis Los
 ei communes
 Theolo-
 gici.

Med en daglig oc pers-
 onlig bekendelse for
 Gud.

Pet: Pall:

Rigbenhaffin.

1561.

Til den Christen

Læsere.

Wenge vide icke huorlunde
de skulle scriffte enten naar de
komme fram for deris Sogne
Prest/eller oc ved dem sielff for
Gud / derfor kunde de lette-
lige lære denne Almindelige
form vden ath/ och siden dem
bruge / at de kunde vide hvad
de gøre / naar de begere aff-
løssning oc randsage dem selff-
ue / och ret hiertelige bekende
dem/ effter som de v. Budord
gissue Synderne tilkende / ath
huer fand vide oc bekende sin
oprindelig Synd/ met alle de
Synder/ som der aff flyder/ at
mand fand rette oc bedre sig/
och saa staa emod Synden/
och stride mande-
lige x. P. Pall.

I det Første Budord.

I.

I G skulde vel rettelige
 tencke om Gud/ oc holde
 met en stadig tro han-
 nem / atth være den eneste
 Gud/ som alle ting haffuer
 skabt/ oc skal kōne oc døm-
 me alle mennister/ som haff-
 uer obēbaret/ sig i det/ hand
 haffuer giffuit oss sit salige
 Ord/ oc sent oss sin Søn.

2. Jeg skulde frygte han-
 nem oc lyde hannē at/ oc red-
 dis for hans vrede oc Dem/
 oc falle paa hannem/ met en
 sand tro/ for hans Søn/ oc
 elste hannem oc see oc føle i
 mit hierte nogen Tacknem-
 melighed mod Gud.

A ð

Jeg

3. Jeg skulde lade hans
store Barmhertighed gaa
mig til hiertet / som er / ath
hand haffuer obenbaret sig /
och haffuer alt Menniskens
køn visselige kær / oc vil visse-
lige / ath wi skulle alle bliff-
ue salige.

4. Jeg skulde lade mig
beuege aff hans Søns Vel-
gerning / at hand bleff pint
for oss / at hand gaff oss sit
Euangelium / at hand loff-
uede oss den Wellig Aand /
som oss skal regere / och til-
sagde oss det euige liff.

Men alle disse ting be-
uege min sind / gantske ring-
ge / fram for det burde ath
ste / Jeg frycter icke nock / tit
oc offte tuiffler ieg / och der
for

for saare løselige / oc met idel
 tuil beder ieg Gud om / det
 ieg haffuer behoff / oc løse-
 lige paa faller hannem / och
 trøster mig diffemellem paa
 det ieg haffuer / søger om
 hielp met Wgudelige mid-
 del / och icke effter den Ord-
 ning oc stick / som Gud haff-
 uer befalet / Tit och offte
 haffuer ieg farit vild oc for-
 tørnet Gud met falsk paa-
 kaldelse / Jeg kallede paa
 døde Mennister / Jeg mente
 ath mand skulde paa kalle
 Gud eller en Welgen mere
 haff ith Billede / end ander-
 sted / och end nu tit oc offte
 farer ieg vild / ath ieg icke
 kand tencke rettelige om den
 sande Gud / som sig haffuer
 A iij   oben-

obenbarit ved Sønne/ och
om hans forløfft/ Endelige
at tale oc bekende/ er ieg icke
saa brendelig til at paakalle
Gud som mig burde.

I det Andet Budord.

Jeg skulde flittelige lære
det hellige Euangelium/ oc
end Predicke det / och pryde
det med Exempel / men ieg
bekender min forsømmelse
der vdi. Ja tit och offte sø-
ger ieg min egen profit vn-
der Euangelij skul/ Tit giff-
uer ieg andre Aarsage med
mine Exempler oc forargel-
ser / at fortale det hellige
Euangelium / oc ieg drager
andre der fra. Vndertiden
haff=

170.
haffuer ieg faret vild vdi
nogen Lærdom / och met
den vildfarelse haffuer ieg
foruent den Dimmelste lær-
dom.

J det Tredie Budord.

Tit forsømmer ieg Al-
mindelige Predickene / oc an-
den Kircke stic om hellige
dage / oc er dog icke forhin-
dret met andre sager / oc saa
met mit Exempel / drager
ieg andre der fra / Jeg tacker
icke Gud / for det Wellige
Predicke Embede / for hand
beuarer sin hellige Kircke /
for hand beuarer den helli-
ge Prophetiske och Aposto-
liste scrift / Jeg hielper icke
c A A A A iiii A A A A den

den Christen menighed til
ath bede for alle Stater vdi
forsamlingen/ Jeg lader mig
icke megit gaa til hiertet den
Almindelig nød oc wselhed/
at den hellige Christen Kir-
cke disligeste ocsaa Lands
Regimentit forstøris oc for-
spredis nu aff mange deris
Dankundighed / nu aff w-
samdirectighed / nu aff Krig
oc Arloff / oc mange Siele
och Lægommer forfare der
offuer. Jeg hielper icke det
hellige Euangelij Predicke
Embede / met mine velger-
ninger.

Jeg hedrer och ærer icke
gode Gudfryctige Prediger
oc Guds Ords tienere. Vn-
dertiden fortaler ieg dem / oc
met

140.
met mit Exempel bestyrcker
andre til ath forsmåa och
hade dem / Jeg betaler dem
icke deris fortiente løn.

Tit vanbruger ieg Wel-
lige dage / och terer mig ilde
paa dem / saa at ieg der met
opuecker Guds prede emod
mange.

J det Fierde Budord.

Jeg er forsømmelig i mit
Embede oc kald / til at vare
paa mit Arbeide / til ath re-
gere mit Tiunde.

Jeg er Wtacknemmelig
mod Gud / for hans velger-
ning / ath hand gissuer ith
Christeligt Regiment i lan-
det.

Av

Vn-

Under tiden er ieg vred
paa Øffrighed vden skel/oc
fortaler dem/oc gør dem icke
den ære och Reuerentz aff
hietet ieg er dem plichtig.
Vndertiden kommer ieg bul-
der och trette aff sted mod
Louen / och er saa Lands
Regiment til Forkrenckelse
met forargelse och andris
skade.

Jeg forhindrer andre
Almindelige/nødactige hād-
ler met min Daarlige kiff oc
trette.

Jeg acter icke paa ath-
tuinge mig / och holde mig
effter mine vilckor/met min-
dre end ieg skal forstøre den
Almindelige Landfred/ och
samdrectighed.

Jeg

Jeg er betagen met gerighed oc slem vinding / och mere tiener och søger mit eget gaffn / end den meninges mands. Ja leder effter Aarsage til / ath komme op-
rør oc tuedract aff sted.

I det Femte Bud,
ord.

Tit optendes ieg til vrede och heffn / met wstel / och lader ilde met sueren oc banden / som bryder vdaff den begering ieg haffuer til ath gøre skade. Jeg beueges til had och affuind / ieg sørger der ved ath en andens mact och myndighed vover och formeris / oc legger
vind

vind paa atþ fortrycke han-
nem/ Jeg er stolt och hoff-
modig / min ligemend for-
acter ieg/oc vil hollis i større
act end de.

Jeg er fuld aff mistan-
cke/ och vrange mistancker/
faar ieg vndertiden affuind
vden skel/ saær/ føder/ oc be-
styrcker wsamdirectighed /
Tit hører ieg tidende oc ta-
le/ som saar gør mange hier-
ter oc optender had och aff-
uind/ Jeg haffuer altid no-
gen nag oc wgunst i hiertit/
ieg haffuer lyst til fortales-
se. Vndertiden legger ieg il-
de vd / huad andre tale och
gøre / Jeg legger icke vind
paa at læge fortørnelser och
forlige wsamdirectige hier-
ter /

140.
ter / men lader voxer had och
affuind / for nogen besynder-
lig nag eller anden sag / Jeg
bander oc fortaler dem / som
ere icke til stede / och vnder-
tiden spaatter oc skender paa
dem / som ere til stede. Jeg
forhindrer baade mig sielff
oc andre at paakalle Gud i
det ieg kommer had oc tret-
te aff sted.

J det Tierte Budord.

Jeg haffuer atskillige
onde begeringer / och opten-
delse til wkyshede. Jeg seer /
och tencker wbluelige / Ja
besmitter oc saa mit Lægom-
me.

Och dette onde bliffuer
B mere

mere der aff / at ieg icke hol-
der mig / vdaß offuerflødig-
hed och druckenskab / Ja
met alt dette forhindres ieg
fra al Gudelighed och gode
Bøner / och bliffuer i lenger
och mere som ith vilt bæst /
och sancter en heel dyng
met Guds vrede offuer mig /
offuer mit tiund och offuer
denne stad.

I det Tiuffuende Bud
ord.

Jeg Vanbruger mine
Forælders veluillige rund-
hed / eller och min Alminde-
lig besolding / och gør icke
skæl der for. Jeg gøre mine
Brødre och andre fattige
falsk oc suig / Jeg er wrelig i
han-

handel/ Jeg acter icke Guds
 bud/ at holde det som lige oc
 skæl er / Jeg betaler ilde det
 som ieg køber / ieg bruger
 sinantzere/ och wrelige sty=
 cker til ath samle Penninge
 tilhobe met / Jeg tager til
 Laans huor ieg kand faa/
 oc skøder icke om ath betale.
 Jeg holder fremmet Guds
 hoff mig / Jeg er icke tro oc
 flitig i det arbeide mig er be=
 falet. Jeg sæller det som in=
 tet duer/ och forderffuer det
 som ieg haffuer laant eller
 leyd.

I det Ottende Bud=
 ord.

Jeg holder ingen loffue/
 och far ey helder met sand=
 B ij hed/

hed / som Gud vdkressfuer i
ord oc gerning. Jeg bruger
suincker och rencker i Raad i
handel oc i lærdom. Vnder-
tiden fordagtinger ieg det
som er falsk / aff had / aff
vrede eller och aff en wrelig
haardnackidhed / eller smig-
ger / eller fryct.

Vdi mine sæder er och
hyckleri / løgenactighed och
en falsk roess.

I det Niende oc Tien-
de Budord.

Endelige / bekender ieg
mig arme syndige Menniske
i denne min blindhed frimo-
delige oc grummelige at for-
glemme Guds vrede och i
man-

mange maade fare vild fra
hans Budord / oc gøre an-
dre skade met mange forar-
gelfer / oc flyer mig oc andre
tit bode plaffue oc pine.

Och at ieg icke kand ken-
de eller forstaa mine Syn-
der / saa mange och saa store
ere de / oc ey helder mine ide-
lig fald / Men bekender mig
ath haffue for huerffuet oc
forstylt Lægomlige oc euige
piner / oc raaber aff ret hier-
tens forrig / Jeg er icke an-
det for dig end en Syndere.
For dig haffuer ieg ilde
giort at du skalt findis Ret-
ferdig / naar mand vil sige
ath du straffer wrelige /
Ja vist gør det mig ont ath
ieg haffuer fortørnet Gud /
Dij och

och forarget den Christen
menighed / och andre / Och
indflyer ieg til Guds Søn /
vor **WELKE** Jesum Chri-
stum min Naade stoel / och
for hans skyld beder ath den
euige Gud vor **Werris** Jesu
Christi Fader / som er god /
viss / retferdig oc mechtig / vil
vende sin vrede fra mig / och
forlade mig mine synder for
hans Söns skyld / och tage
mig igen til sin store Naade
och Barmhiertighed som
hand haffuer sagt. Saa san-
delige som ieg leffuer vil ieg
icke en Synders Död / men
ath hand omuender sig / och
leffuer. Och ieg loffuer och
tilsiger / at ieg vil staa emod
Synden / oc intet gøre emod
min

140.
min Samuittighed / och
beder ieg Gud / ath hand vil
styre och regere mig met sin
hellig Aand / ath ieg kand
rette mig i mit leffnet
oc i mine sæder / oc
fly alle forar=
gelsler.

A M E N.

B iij En

En Anden

Daglige bekendelse
for Gud.

Pet: Pall:

Huer bekende sig self for
Gud/ oc paaſkalde oc tacke
hannem/ vdi diſſe fiſte
och farligere tider/
ſom mact paa
liger.

Sacha. i.

Vend dig til Gud/ ſaa vender haad ſig/
Igen til dig/ gantſke Naadelig.

170.
En daglig oc personlig
Bekendelse for
Gud.

ALLMæctige Gud och
Himmelske Fader/ Jeg
bekender mig ith armt
syndigt Menniske for dit
Ansigt/ ath ieg haffuer ve-
ret dine Wellige Budord
emod/ Dig vnder øyen/ och
min fattige Næste til skade.
Saa mit Risp och Blod
taar icke trolige forlade sig
paa dig / eller kalde dig en
god oc Naadig Fader/ Men
holder saa faare/ ath du est
mig vred / Ja min strenge
Dommere/ som vil straffe/
forstuide/ forderffue oc øde-
legge mig/ huilcket ieg haff-
uer

uer oc vel fortient/ om retten
skal haffue sin gang.

Thi mine fem sind haff=
ue bruget sig Mangfoldeli=
ge i Synd/ mit hierte haff=
uer fuld dem effter i mange
stycker / som ith Nød / til
slactere Guden. Først met
wogudelige tancker / der eff=
ter er kommen en Syndig
lyst/ effter den er kommen en
ond begering/ saa ath det er
kommen der nest til Sam=
tycke/ saa til Gierningen i sig
sielff / och den er kommen i
vaane/ saa at der effter haff=
uer fuld en haardnackethed
och frimodighed i Synden/
den ath fordagtinge / saa
leng / at ieg nu er bleffuen
saare forstreckt och fortui=
let/

let / ath ieg er vadt for langt
 vd / och vil falde vdi Mis-
 haab / saa ath ieg gruer for
 den euig Fordømmelse / och
 er vel kommen langt offuer
 halff veyen / rette vey ned til
 Delffuedis affgrund / saa
 ath min Dm skulde aldrig
 dø / Min Ild aldrig vdsly-
 ckis / men vare til euig tid.

Hvor met ieg nu vrier
 och vender mig / anseendis
 min synds suarhed / langua-
 rendebed / seduane / oc i sted
 wendelighed / hvor met ieg
 haaffuer visselige fortient din
 Euige vrede oc vgunst / Lo-
 uens formaledidelse / den
 Euige Død Dieffuelen /
 Delffuede oc fordømmelse /
 vden al ende. Der er min
 forig /

forig/bedrøffuelse och græ-
dende taare / Der henger
mit Risd och Blod/ lenger
kunde de icke komme.

Dog aff dit Salige ord/
och Euangelium / som ieg
haffuer hørt om din Eixere
Søns Jesu Christi Verd-
skyld / staar nu min Aand/
emod mit Risd och Blod/
och vil icke lenger frem paa
den onde vey met Cain och
Juda / som løber ned til
Delffuede/Men vil om igen
paa den anden Vey met Pe-
der oc Magdalene forhaa-
bendis/ ath du bliffuer mig
dog en Naadig Fader ved
Jesum Christum.

Nuor faare ieg vil icke
aldelis offuergiffue mig eff-
ter

140.
ter mit Røds oc Blods ind-
skudelse / men ieg angrer oc
fortryder mine synd / oc vil
rette oc bedre mig / aff hu oc
hierte / oc indflyer til din blo-
te oc bare naade oc miskund-
hed / och dypper mit arme
syndige hierte / met min tro /
ned vdi vor **WELLES**
Iesu Christi røde / rosens
Blod / och er viss paa mine
synders forladelse / ved hans
hellige Døds oc pinis verd-
skuld / forhaabendis / ath ieg
maatte siden leffue vnder det
Wellige Raarff / vdi gode
Gierninger ath beuise min
Neste / oc vdi den rette Guds
dyrkelse / til min Døde

dag /
A M E N.
E

En

En daglig Bøn der paa
til Gud.

Derfaar beder ieg dig/
O Kiære Fader/ath du
vilt aff din euige God=
hed/for Jesu Christi Skyld/
forlade mig alle mine frem=
farne Synder / och aldrig
regne mig til Synd / det
som daglige henger vdi mit
Livd oc Blod/ aff min op=
rindelig Synd/ som ieg icke
kand bliffue aff met / for
end ieg bliffuer ocsaa aff
met dette lægomlig Liff.

Oc at du vilt giffue mig
den hellig Aands Naade/at
verie oc styre den onde Na=
tur oc min oprindelig Synd/
ath de met Dieffuelsens oc
Ver=

Verdēs tilskyndelse/ icke skul-
 le kunde saa saa stor mact
 met mig/ effter denne dag/
 ath de saa skulle offuerfalde
 mig/ met Syndige tancker/
 Samtycke / Gierning och
 seduane/ som tilforne/ Men
 ath ieg kand och maa / staa
 dem emod / met min Aands
 sterckhed / ved dit Salige
 Ord/ ath ieg icke lyder dem
 at / oc falder saa i din vrede
 igen.

Lad mig helder da begre-
 de min Naturis stræbelig-
 hed/ oc vocte mig for Dieff-
 uelens falsk oc Suig/ komme
 dine løffter oc tilsigelser ihu
 ath ieg icke forkaster dem/
 men at ieg kand stride man-
 delige mod mine Siender/

Cij

fiv

fly all Marsage oc tilskyndelse
til synd / vare paa mit Em-
bede / faa mig strax gode
tancker / end oc saa met faste
oc affhold / vennis fra deris
indlockelse / list oc bedregeri /
oc icke lenger lade mig for-
føre aff dem / til din fortør-
nelse / til min Nestis skade /
oc til min egen forderffuelse
oc fordømmelse.

Saa at effterdi du haff-
uer giort skiffte met mig / oc
giffuit mig / for Synd / Ret-
ferdighed / for skyld / wskyld-
dighed / for straff och pine /
ære oc glæde / for din vrede /
dit venfkap / for Louens for-
maledidelse / Jesu Christi
Benedidelse och verdskyld /
for den euige Død / det euige
Liff /

140.
Liff/for den euige Senxel oc
Tiranni / en affløsning och
Frihed / fra Diessuelen /
Dessfuede oc fordømmelse/
da sli det saa / at ieg icke vd-
driffner fra mig igen / den
WelligAlands Naade / oc ey-
helder optender i mig / och
føder de onde begeringer/
men staar emod dem / dem-
per dem ned / oc slycker dem
vd / ath det siste bliffner icke
verre met mig / end det før-
ste.

Styrcke mig der faare/
DREXXE oc Fader / oc
lær mig / den rette Konst / ath
styre mit Risd oc Blod / Oc
naar ieg bliffner for balsty-
rig / oc kand icke sielff binde
mine onde begeringer i Bid-

E iij

fel

sel och Tømme / du vilt da
hielppe mig / met det Dellige
Raarff / dog Naadelige och
maadelige / ath ieg bliffuer
icke borte met / naar du vilt
driffue mine onde begerin-
ger bort / saa ath naar du
vilt straffe dem i din vrede oc
hastighed / du vilt da spare
mig vdi din Naade / Dog
saa / ath de saa icke deris
freimgang met mig / Gack
emellem dem oc mig met dit
Suerd / der som det skal
recke til mig met / da lad det
bliffue Naadelige oc maade-
lige / oc mig til gode / for

Jesu Christi

skyld /

A M E N.

En

En daglig Tacksigel-
se / der paa til
Gud.

N Ver ieg / min Him-
melste Fader / glad aff
mit gantste hierte / och
tackter dig ydmygelige / for
god trøst oc husualelse / ath
du haffuer hørt min beken-
delse / oc Hønhørt mig / ved
din Kiære Søn Jesum Chri-
stum / vnd mig hoff hannem
at bliffue met min Tro / och
at tiene min Næste / vdi mit
Embedede oc Kald / met Ber-
ligheds gerninger ind til
min døde dag / emod alle mi-
ne fiender oc vuenner / Man-
delig oc legomlige / Forderff-
ne deris anslag / opset / och
E iij   onde

onde vilge mod mig/ och fri
mig fra dem / Det samme
begerer ieg/ for alle Christ-
ne / Dig fiære Fader / din
Søn Jesu Christo/ och den
hellig Aand/ ske loff/ priss oc
ære/ til euig tid/ AMEN.

En Anden Tacksigelse/
vdi Almindelighed/ Thi
vi kunde aldrig
fuldtacke
Gud.

Jeg tacker dig Almec-
tigste Gud/ vor VÆX-
NJS Jesu Christi
Euige Fader som hæffuer
skabt alle ting / och beuarer
dem / med din euige Søn
Jesu Christo/ oc din Hellig
Aand/

Aand / du Vise / Retferdig
 oc Naadig Gud / en Dom=
 mer oc hielper / som haffuer
 obenbaret oss dig / Och sent
 din Søn til Verden / Och
 besticket hannem til ith Of=
 fer for oss / och haffuer giff=
 uet oss dit Nellige Euange=
 lium / Och holder det ved
 mact hoss oss / oc haffuer vd=
 uold dig en euig Kircke / oc
 forlader oss vore Synder / oc
 tager oss til Naade / for din
 Søns skyld / oc du vilt viffe=
 lige Bøn høre os / oc hielp
 oss / och giffue oss den hellig
 Aand oc det euige Liff.

Jeg tacker dig **W E X X e**
 Jesu Christe / at du est død
 for oss och haffuer lagt paa
 dig / Guds Retferdig och
 C v   gru=

gruselig straff / som wi haff-
ue fortient met vore synder /
Dch haffuer forligt oss met
din euige fader / och du est
opstanden igen / fra de Dø-
de / at regere oss oc gøre oss
Salige / Dch du haffuer
giffuit oss dit hellige Euan-
gelium oc vilt beskerme oss /
och giffue oss den euige Sa-
lighed.

Jeg tacker dig / du euige
Nellig Aand / at du oplu-
ser oss oc giffuer oss forstand
paa Guds Ord och gode
raad / oc regerer oc leder vort
hierte til dygdelighed och
Gudfryctighed.

Jeg tacker dig Euige
Gud / som haffuer obenba-
ret oss dig / vdi Christo Je-
su /

Iu / for alle velgerninger / for
 du holder din Lærdom och
 Kircke ved mact / for god
 Regiment / Næring / fred / oc
 formildelse paa vor straff /
 For disse store velgerninger
 tacker ieg dig GUD / vor
 VÆRRE Jesu Christi
 euige Fader / oc beder dig aff
 mit gantste herte / for din
 Søn Jesum Christum vor
 VÆRRE / som er Kaars-
 fest oc opreist igen aff døde /
 at du vilt regere oss met den
 hellig Aand / her eff-
 ter och euinde-

lige /

A

M

E

N.

En

En merckelig Trøst och
husualelse til alle dem som
ville rette och bedre sig/
bede Gud om
Naade.

Hvilcket Menniske som
haffuer fortørnit Gud
oc sin Næste/met Synd
oc ondskab/och er forstreckit
oc forfærd/oc frycter sig for
Syndsens straff/ som er for
Guds vrede / for Guds
Dom/for Dieffuelsens Ty-
ranni/den Luige Død/ och
Helffuedis ild etc.

Wand skal met it ret an-
gerfult hierte / Ja met suck
och graad / bekendelse och
fortrydelse/ holde sig aff w-
gudelighed / aff Synd och
ond-

ondscaff / oc formiddelst det
 hellige Euangelium met sin
 hiertens Tro vende sig hen
 om til Guds store Naade oc
 Barmhiertighed / som off=
 uergaar al Verdens Syn=
 der / och begiere aff hannem
 alle sine Synders forladelse /
 formiddelst Jesum Christū /
 som haffuer igenløst oss / och
 rundelige betalet for oss etc.

Siden skal hand begyn=
 de ith nyt leffnit / en ny ly=
 delse / Ja saa megit som
 hannem aller mest mueligt
 er / vende sig fra det onde oc
 gøre det gode / Gud til ære
 oc takksigelse / oc sin Næste til
 gode oc gaffn / vilge oc tieni=
 ste / trøst oc husualelse etc.

Naar ith Menniste gør

D

saa=

saadan Poenites/ da tør hād
intet ved at frycte sig for de
plager som skulle offuergaa
alle fordomte / besynderlige
effter Dommmedag.

Lige som mand frycter
sig icke der hōff/ naar Dom-
men sigis aff offner en mis-
deder her i Verden.

Thi der som Christus er
hōff / och met en angerfuld
Synder / huo tør da vere
mod hannem? huo tør flæ-
ge paa Guds vdualdet? Gud
er den som görer retferdig/
huo tør fordømme oss? Chri-
stus er død for oss/ oc er op-
standen aff Døde/ oc sidder
hōff Guds høyre haand/ oc
beder for oss.

Derfaar naar dig kom-
mer

140.
mer en ond tancke i sind / om
Gud / lige som hand vilde
icke vere dig Naadig / oc du
est bedrøffuit oc forferd for
den euige Død / oc Delffue-
dis plager / Saa vent om
igen / at Dieffuelen vanbru-
ger icke Louen i dit hierte oc
drager dig hen til fortuilelse
och mis haab / tencck helder
strax saa / at Christus er den
som trøster oc husnaler.

De mod saadan forskre-
ckelse trøster hand offmet sit
ord / oc siger / Glæder eder /
verer ved ith früt mod / ieg
haffuer offueruundet Ver-
den / lader icke eders hierter
bedrøffuis. Tro i paa Gud /
saa Troer oc saa paa mig.
Denne Verdens Første er
Dij. dømt

dømt Tro at du est it Guds
barn formedelt Jesum
Christum / i hues naffn du
est Døbt / oc Tro at ingen
kand rycke dig aff JESU
Christi hender / kand du icke
holde hart ved Christum /
saa holder hand dog hart
ved dig / om der er ellers
Troens gnist i dit hierte.

Thi de saa ingē fordøm-
melse / som ere indplantede i
Jesu Christo / tacke Gud at
du est icke en Guds fiende oc
hader icke Gud / men du est
en angerfuld syndere oc be-
gierer Guds Naade / for
huilcken Christus haffuer
offuerflødige betalet / saa at
du tørst intet grue for de
plager som skulle offuergaa
de fordømte. Et

Est du strøbelig / da er
 Christus sterck / oc vil bruge
 sin styrcke i dig / est du en syn-
 dere / da er Christus hellig oc
 vil giffue dig sin hellighed.

Est du wretferdig / da er
 Christus retferdig / och vil
 stencke dig sin retferdighed.

Est du Dieffuelens fan-
 ge / da er Christus din Srel-
 sermand / Est du red for den
 euige Død / da loffuer Chri-
 stus dig det euige lif / Est du
 red for Delffuedis plager /
 da tenck ath Christus bleff
 plaget for dig / i Vrtegaar-
 de oc paa Baarssit / oc sidder
 nu hof Gud's høyre haand /
 oc haffuer sagt om alle dem /
 som Tro paa hannē / Duor
 ieg er / der skal min tiener oc
 saa vere.   D iij   En

En Bøn at Bede Gud
hiertelig / om Synder=
nis forladelse.

DWELKE Jesu Chri=
ste / Du som est all
Naadens och Barm=
hiertigheds Kilde / Du som
huercken David eller Mat=
theo den Toldere / ey den o=
benbare Syndere den Publi=
can / ey heller den Synderin=
de i Staden / Luce 7. Ey den
forlorne Søn / Ey Petro / ey
Zacheo / ey Koffueren paa
taarsst / ey Paulo den grum=
me Løue emod dig och dine
Limmer / Eller nogit armt
syndigt Menniste / din Naa=
de / Mistund oc Barmhier=
tighed / nogen tid veiret eller
nec=

nectet haffuer / men heller
 robt haffuer / sigendis / til
 alle groffue / suare och store
 Syndere / Kommer til mig
 alle som bemøvede / Angest-
 fulde ere / och besuarede met
 fordømmelsens farlighed oc
 grueligheds byrde / Jeg vil
 vederquege eder i all eders
 sorig och hiertens bedrøff-
 telse. Tag vare paa mig (O
 GODE Jesu) oc see Naad-
 deligen til mig / Det samme
 dine Barmhiertigheds øye /
 met huileke du saæst til Pe-
 trum / Paulum och David.
 Jeg arme vñle syndere staar
 for dig / met saa mange store
 och suare Synder belastet
 oc betynget / saa atth ieg icke
 tør opløffte mine øyne til
 D i g   D i n e

Dimmelen / Thi ath ieg
mig forferer och forstre-
cker for din Guddommelige
Maestet och Mectighed /
huilcken ieg saa grueligen
fortørnet haaffuer / Och ved
ieg fordi ey andet ath sige /
end (D M E X X E) ver
mig arme Syndere Naadig
oc Barmhiertig. Vend din
vrede fra mig / och deel och
skiffst din Naade / och Mi-
skundhed met mig. D Der-
re Jesu / det er min hier-
tens inderlige begie-
ring oc Bøn til
dig /

A M E N.

En

En herlig Bøn/ Alth be-
fale sig i Guds hender i all
tilkommendis nød och
fare/ som off hende
kand eller fore
staar.

DEXXÆ / Allmec-
tigste Gud/ du som vel
vedst / met huor stor
begiering/attraa/tredskhed/
list / anslag och Sinantzeri/
vore fiende synlige oc wsyn-
lige / stunde effter vor for-
derffuelse / Desligeste vedst
du oc saa vel vort tyrstige
Kjæds oc Blods breck och
bryst / Thi du haffuer off
sielff skabt / Wi befale off
gantstelige och aldelis i din
beuaring / beskytning oc be-
D v ster-

termelse / Och din hielp /
Trøst oc husualelse / Beuare
off (D M E X X E) vnder
dine vingers skugge / det er /
din Godheds oc Barmhjer-
tigheds forsuar och bester-
melse / Saa at wi icke falde
i den euige Dødd.

Opluse vore herters
syne / met det Nimmelske
liuses skin oc Soel / och met
en hiertelig vellyst til dit
Nellige oc Saliggjørendis
Ord at tro / Och beuare off
D M E X X E til alle dygde-
lige oc gode gierninger / ath
vere flitige / vaagne / fløge /
vise oc forsynlige / Paa det
at wi dig altid kunde
loffue / prise oc
ære /
A M E N.

Matth. iij.

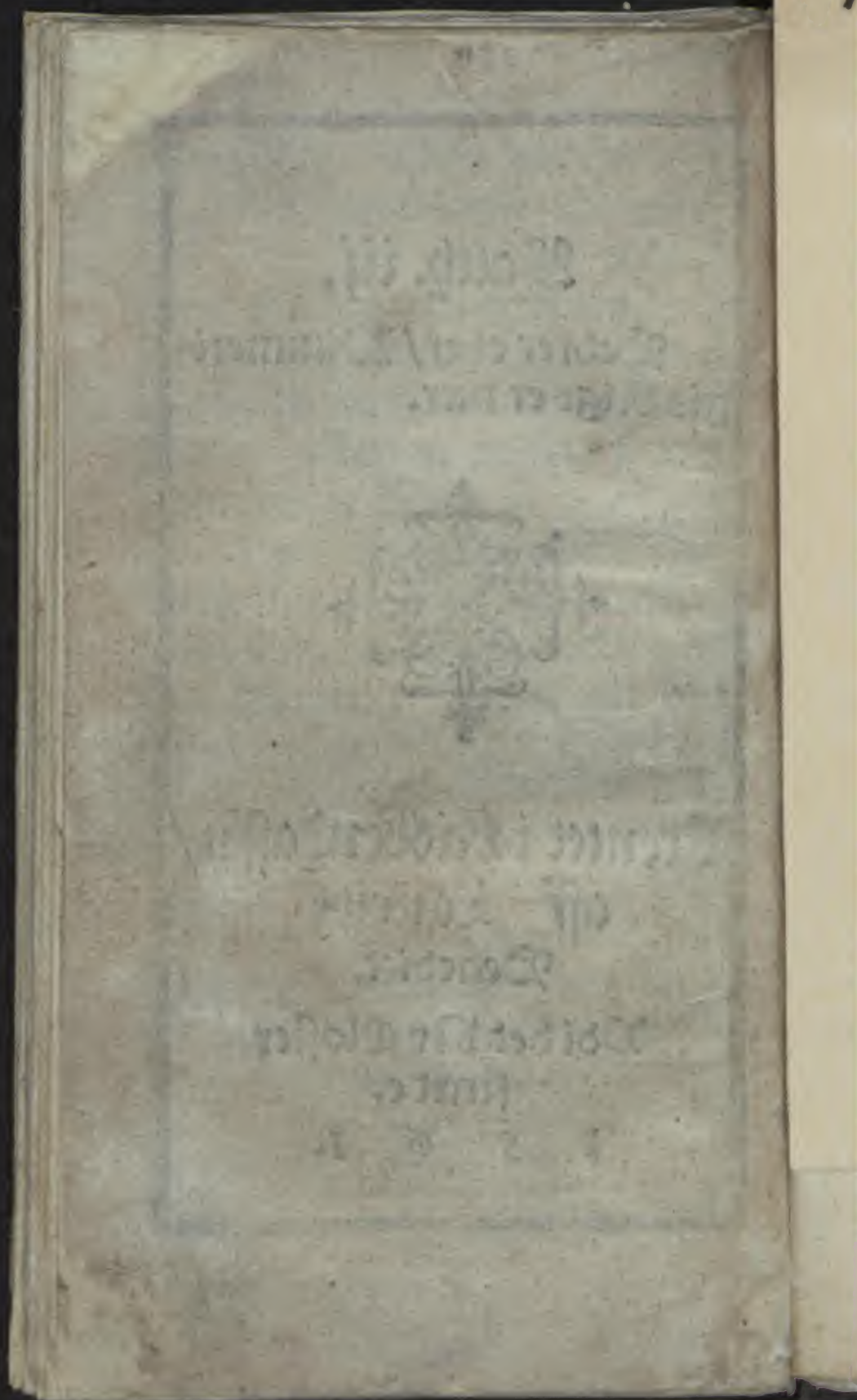
Bedrer eder / Dimmeri-
gis Rige er nær.

Prentet i Kiøbenhaffn /
aff Lauritz
Benedict.

Vdi det Ny Closter
stræde.

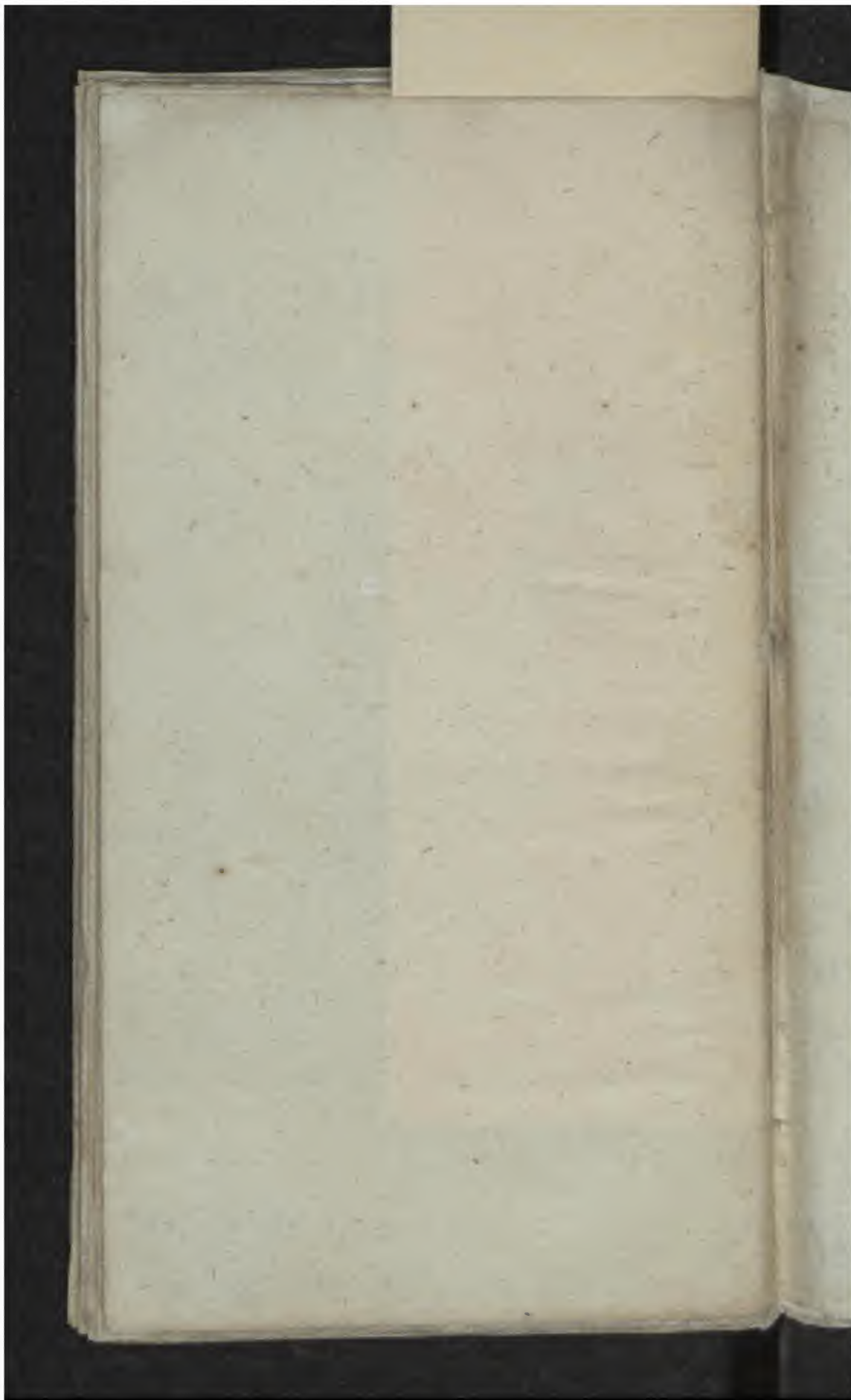
I S G L.

140.

463

B. DALL 1983